

KEPİRTEPE KÖY ENSTİTÜSÜ (1937-1954)

Fahri MADEN*

ÖZET

Kepirtepe Köy Enstitüsü, Türkiye genelinde açılan 21 enstitüden biridir. Okul adını bölgenin arazi yapısından almıştır. 1938 yılında Edirne’de Köy Öğretmen Okulu olarak kurulan okul; buradan Alpullu’ya oradan da arazinin darlığı nedeniyle Kırklareli’nin Lüleburgaz ilçesine taşınmıştır. Köy enstitüleri köylüyü aydınlatmak ve eğitmek amacıyla kurulmuştur. Bu enstitü açık kaldığı sürece okumayazma bilenlerin artmasına önemli katkılar sağlamış, yetiştirdiği öğretmenlerle topluma, üretici bireyler kazandırmıştır. Ancak 27 Ocak 1954 tarihinde 6234 sayılı yasa ile adı İlk Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Köy Enstitüsü, Kepirtepe, Kepirtepe Köy Enstitüsü, Eğitim.

KEPİRTEPE VILLAGE INSTITUTE (1937-1954)

ABSTRACT

Kepirtepe Village Institute is the one of 21 of those, opened throughout Turkey. The name of the institute, namely “Kepirtepe” derives from the terrain or hardpan structure of its land. After having founded first in Edirne in 1938 and removed to Lüleburgaz, a small town of Kırklareli Province afterwards owing to the narrowness of the land. With the constitution of country training colleges or institutes, it was intended the enlightenment and training of the villagers and farmers. It provided a solution for villages without schools and teachers. By means of the teachers they trained, and not consumpti individuals. On January 27, 1954 by the means of law no:6234 their names were changed into “Primary Teacher School”.

Key Words: Village Institute, Kepirtepe, Kepirtepe Village Institute, Education.

* Tarih Öğretmeni, Gazi Üniversitesi Yakınçağ Tarihi Doktora.

Giriş

Köy Enstitüleri, bir dönem eğitim modeli olarak düşünülmüş, uygulanmış ve Türk eğitim tarihine damgasını vurmuştu. Menfi veya müsbet yönde hâlâ tartışılan bu kurumlar yeni bir nesil yetiştirmeyi ve gelecek kuşakları kucaklamayı amaçlamıştı. Ele alacağımız Ke-
pirtepe Köy Enstitüsü de bu açıdan düşünülmelidir. İlk defa tesis edildiği 1937 yılından günümüze kadar kurduğu köprü ve yetiştirdiği eğitim ordusu takdire şayandır. Ke-
pirtepe'nin özel coğrafi şartları içerisinde açılan ve gelişen bu eğitim yuvası açık kaldığı sürece kaliteli insan yetiştirme amacıyla olmuştur.

Kepirtepe Enstitüsü'nün Kuruluşu ve Gelişimi

Enstitü'nün Kuruluşu

Enstitü, ilk olarak 1937 yılında Edirne'nin Karaağaç istasyonunda, asker kıışlası olan binada Eğitim Kursu olarak açılmıştı. Bir yıllık denemenin ardından, 14 Kasım 1938 tarihinde, Küçük Zabit Mektebi adını taşıyan binada Trakya Köy Öğretmen Okulu adıyla, köy çocuklarını okutmak amacıyla faaliyete geçirilmişti¹. Bu sırada okulda 82 öğrenci bulunuyordu. Enstitü mezunlarından Mehmet Başaran'ın ifadesiyle bu okul "Trakya halkı gibi göçmendi."² Zira okul, II. Dünya Savaşı başlayınca binası askeriye tarafından alınmasıyla önce Alpullu'ya taşınmış ve kış aylarını burada geçirmişti. Ancak bir süre sonra oranın da darlığı nedeniyle Lüleburgaz'daki Atatürk İlkokulu'na taşınmıştı. Burada bir süre eğitim veren enstitü, bazı sebeplerden dolayı tekrar Ke-
pirtepe'ye dönmek durumunda kalmıştı.

Öncelikle adı "Köy Öğretmen Okulu" olan okul, köy için çalışmaya ve insan yetiştirmeye mecburdu. Bu sebeple geniş bir arazide veya bir köy muhiti içinde çalışması gerekiyordu. Zamanla Lüleburgaz'ın ilçe olması, enstitülerin kuruluş yönteminde şehirden uzaklık şartı olması, ayrıca iklim koşulları okulun şehirde kalmasına engel olmuştu. Neticede Lüleburgaz'a beş kilometre uzaklıktaki, terk edil-

¹ Niyazi Altunya, **Köy Enstitüsü Sisteminin Düşünsel Temelleri**, Ankara 2000, s.42.

² Mehmet Başaran, "Geçmişe Kısa Bir Yolculuk", **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, (haz. Nedim Menekşe), İzmir 2005, s.316.

miş bir çiftlikten ibaret olan; susuz, ağaçsız ve binasız Keşirtepe’de enstitünün yeniden açılması kararlaştırılmıştı (1939)³. Bu arada Keşirtepe’de okul binasının inşası sebebiyle yaz aylarında öğrenciler Lüleburgaz Emrullah Efendi (İnönü) okulunun bahçesinde kurulan çadırlara taşınmıştı. Birinci sınıfa kaydolanlar yaz boyunca öğretmenlerle birlikte Keşirtepe’de ana binanın yapımında çalışmıştı. Bugün okul binasının kapıları hâlâ o yıllardaki öğrencilerin yaptığı kapılardır.

O günlere şahit olan Nedim Menekşe, okulun inşasını şöyle anlatmaktadır: “*Alınan emre göre başta müdür ve öğretmenler olduğu halde 30 kişilik bir talebe kafilesiyle okulun kurulması kararlaştırılan mahalle, kazma, kürek, alet-edevat olduğu halde büyük bir coşkunlukla gelindi. Zira bir müessese kurulmak üzere idi. İlk hamlede ihtiyacı giderecek barakalar kuruldu. Kursu gelen öğretmenler de dâhil olmak üzere esas iş olan okul binasının temellerine büyük bir merasimle başlandı. Bir yandan temeller açılıyor bir yandan da muvakkat binalarda yemekhaneler yapılıyordu. Bozkıra bir yuva kurmaya azmeden öğretmen ve talebe gurubu, yiyeceğini içeceğini malzeme ve aletini kısaca her şeyini 4,5 kilometrelik bir yoldan taşıyarak 40 metre uzunluğunda ve 8 metre genişliğinde üç katlı bir okul binasının temellerini büyük bir başarı ile bitirdi. Kısa bir zamanda, güze doğru bozkırda üç katlı muazzam bir okul meydana geldi*”⁴. Yine Galip Aksu, öğrenci öğretmen ayrımı yapılmaksızın okulun inşasında büyük bir özveriyle çalıştıklarını şu şekilde aktarmaktadır: “*İnşaatlar devam ediyor. Müdürümüz Halit Ağanoğlu. Yeni bir kamyon taş indi. Taşlar büyük çıkarılmış. Gözümüz korktu. O sırada Halit Ağanoğlu yanımıza geldi. Durumu fark etmiş olmalı. Ceketini çıkardı. İki elini arkasına uzatıp ‘En ağırını verin’ dedi ve sırtına yüklediğimiz taşı alıp yürüdü. Biz durur muyuz? Hepimiz birer taş kaptık.*” Okul inşaatında kullanılan çivileri yapan Mehmet Karakoç okulu kendi imkanlarıyla yaptıklarını şu sözlerle ifade etmektedir: “*Dışar-*

³ Şevket Gedikoğlu, *Evreleri, Getirdikleri ve Yankıları ile Köy Enstitüleri*, Ankara 1971, s.42.

⁴ Nedim Menekşe, *Kuruluşundan Günümüze Keşirtepe 1940-2000*, Lüleburgaz 2001, s.18.

dan hiçbir şey almıyorduk. Her şey kendi çabamıza dayanıyordu. Okulu inşa ederken tamamen kendi emeğimizle yaptığımız çivileri kullanıyorduk”⁵.

1939 yılında ana binanın ilk katı yapılarak sınıflar ortaya çıktı. Bodrum katında geçici bir yatakhane kuruldu. Ayrıca bodrum katı, derslik olarak da kullanılmaya başlandı⁶. Bu arada öğrenci sayısı 182’ye yükseldi. Mehmet Başaran, Kepirtepe’nin ilk günlerinde çadırlarda kaldıklarını ve ilk iş olarak Lüleburgaz’dan su getirerek 1941 yılında ana binayı bitirdiklerini, ayrıca açılan artezyen kuyusu sayesinde su ve elektrik ihtiyacını karşıladıklarını haber vermektedir⁷.

Kepirtepe Köy Enstitüsü’nün kurulması ve yaşatılması II. Dünya Savaşı yıllarında hiç de kolay olmamıştı. Enstitüler içinde savaş yıllarının en çok talihsizliğine uğrayan, yer değiştiren, türlü sıkıntılarla karşılaşan Enstitü budur⁸. Kepirtepe şahidi Başaran “*Savaş önlemleri ağır*” şeklinde başlayan sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “*Günde üç yüz gram ekmek, doymuyoruz. Köyleri yakın olan arkadaşlar gidip ekmek getirdiklerinde, nasıl saklayacaklarını bilemiyorlar.*” Ancak savaşın sona ermesiyle birlikte Kepir’de su kuyusu açılarak okulun suya kavuşması ve okul yakınlarındaki santralin çalıştırılarak bir de elektriğin gelmesi sevindirici olmuştu⁹. 1948 yılında enstitüye alınacak beş yüz ton odun ve pirinç ihalesini haber veren bir belge savaş sonrası durumun bir nebze düzeldiğini göstermektedir¹⁰. Yine üç yıl sonrasına ait enstitünün 145.000 kilogram ekmek ihtiyacının pazarlıkla teminini emreden belge dikkat çekicidir¹¹.

⁵ “Kepirtepe Köy Enstitüsü”, **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, İstanbul 1999, s.309.

⁶ Nedim Menekşe, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, İzmir 2005, s.372.

⁷ Bayram Kum, “Köy Enstitüleri ve Kepirtepe Köy Enstitüsü”, <http://site.mynet.com/kepirteliler/kepirliyim/id7.htm>, Erişim 20 Mart 2009.

⁸ Gedikoğlu, **a.g.e.**, s.42.

⁹ Başaran, **a.g.m.**, 316.

¹⁰ **Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)**, Sayı: 3/8139, Dosya: 4-133, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 117.67.11.

¹¹ **BCA**, Sayı: 3/12330, Dosya: 4-192, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 124.97.3.

Kepirtepe Köy Enstitüsü Hasanoğlan'da

II. Dünya Savaşı yıllarında Alman ordularının Bulgaristan'a kadar ilerlemesi ve Türkiye'yi de tehdit eder duruma gelmesi, Trakya'nın boşaltılmasını gündeme getirmişti. Bunun üzerine Milli Eğitim Bakanlığı, Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün bölgeden taşınması kararını almıştı. Buna göre Kepirtepe Köy Enstitüsü öğrencileri Hasanoğlan'a nakledilerek burada yapılmakta olan Köy Enstitüsü'nün inşaatında çalışacaklardı. Bu karar tam da Kepirtepelilerin işe koyulup su aramaya, binalarını yapmaya başladıkları döneme denk gelmişti. Neticede Trakya'nın boşaltılması ihtimali sebebiyle Kepirtepe Köy Enstitüsü inşaatı durduruldu. 18 Nisan 1941 tarihinde Kepirtepe Köy Enstitüsü öğrencilerinin bir kısmı Ankara'ya gönderildi. Hasanoğlan köylüsü tarafından karşılanan öğrenciler getirdikleri battaniyeler üstlerine örtülerek camide, kilimler üzerine yatırıldılar. Bu ilk öğrenci grubun ardından; henüz 1, 2, 3. sınıftan ibaret olan Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün, 22'si kız olmak üzere 266 öğrencisi, beş kafile halinde Hasanoğlan Köyü'ne getirildi. İlk olarak köy camisinin bir köşesine yerleştirilen öğrenciler, zamanla köy okuluna ve bu civardaki uygun yerlere kurulan çadırlara taşındılar¹².

II. Dünya Savaşı ortamında şartların ağırlığını tahmin etmek güç değildir. Zaten Köy Enstitülerini önemli kılan nokta, bu güç şartlar altında hedefine yürümek istemeleridir. Hasanoğlan'a ulaşan Kepirtepeliler hemen ertesi günü halktan temin ettikleri aletlerle işe koyulmuşlardı. Hasanoğlan'a su getirmekle ve on üç adet çeşme yapmakla işe başlayan Kepirtepeliler, ayrıca demiryolu tarafına diğer enstitülerden gelen ekiplerle birlikte Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nün temellerini atmışlardı¹³.

Yaklaşık dokuz ay Hasanoğlan'da kalan Kepirtepeliler, 10 Şubat 1942'de tekrar Kepirtepe'ye döndüler¹⁴. İşte İstanbul-Edirne asfalt

¹² Mustafa Güneri, **Hasanoğlan Köy Enstitüsü Kurulurken (1941-1951)**, İstanbul 2004, s.11; Yalçın Kaya, **Bozkırdan Doğan Uygarlık Köy Enstitüleri Antigone'den Mızraklı İlmihale**, c.I, İstanbul 2001, s.274.

¹³ Güneri, **a.g.e.**, s.12-15.

¹⁴ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.19.

yolu üzerinde Lüleburgaz'a beş kilometre uzaklıkta Kepirtepe denilen mahalde, Enstitüsü'nün kesin olarak kurulması ve yerleşmesi ancak o zaman gerçekleşti.

Enstitü Binalarının Gelişimi

Kepirtepe Köy Enstitüsü, 1939-1945 yılları arasında yeni binalarla büyütülmüş ve daha iyi hizmet verir duruma getirilmişti. Enstitü zamanla küçük yapılarla birlikte 23 binaya sahip olmuştu (bkz. Tablo 1)¹⁵. Örneğin 64 metre uzunluğunda, 9 metre genişliğindeki yatakhane binasının inşaatı 15 Aralık 1941'de bitirilmişti¹⁶. 1944 yılı mezunlarından Haydar Sonçağ bu yatakhane'nin ne tür zorluklar içerisinde kurulduğunu şu ifadelerle anlatmaktadır: *“Büyük bir yatakhane inşasına başlamıştık. Kış bastırıldığı zaman çatısı çatılmış, fakat kiremitleri döşenmemişti. Bayrama da bir iki gün vardı. Hepimiz bayram için köylerimize gitmek istiyorduk. Bir gün müdürümüz bizleri topladı. Bu binanın kiremitlerini örtmemizi istedi. Hava soğuk. Dışarıda çalışmak mümkün değil. Yeni öğrenciler gelmiş, yatacak yer yok. Nasıl olur bu iş? Dışarısu donduruyor. Olur işte, oldu da. Kazanlar kuruldu, sular kaynatıldı, çay bardakları hazırlandı. Boş dönerken ellerimize sıcak su dolu bardaklar verilecek, kiremit almaya gelinceye kadar eller ısınacak. Bina üstünde kiremit dizenele de güğümlerle sıcak su taşınacak, eli üşüyen sıcak su bardağıyla ellerini ısıtacak, yine işe devam edecek... Öğleye kadar bu iş bitmezse bayram izni yok. İş biterse herkes izinli. Bitirdik binanın kiremidini, öğleden sonra izine gittik. Böyle çalışırdık biz. Böyle meydana getirdik Kepir'i. Yurt yapmanın, kalkınmanın, tekniğin, emeğin ne olduğunu böyle öğrendik. Şimdi beyaz badanalı, kırmızı kiremitli, yemyeşil ağaçlar arasında, şipşirin bir köyü andıran Kepirtepe'yi böyle meydana getirdik”¹⁷.*

Enstitü her geçen yıl, bir önceki yıldan kalan işleri bitirerek gelişme kaydetmişti. Uzun zaman su tesisatı yapımı ile uğraşılıyordu. Ne-

¹⁵ Menekşe, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, s.124.

¹⁶ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.19.

¹⁷ “Kepirtepe Köy Enstitüsü”, **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, s.309.

ticede enstitü 1944 yılında iki artezyen kuyusuna kavuşmuştu. Hatta bu çalışmalarından dolayı enstitü takdir belgesiyle ödüllendirilmişti. Yine bu iki artezyen kuyusuna, açılmasında büyük emek ve gayreti görülen enstitünün eski müdürü Nejat İdil'in adı verilerek "İdil Suyu" denilmişti¹⁸. Ayrıca aynı yılın ilk aylarında (Mart ayı başından itibaren) enstitüye elektrik getirilmişti¹⁹.

1945 yılında enstitü yeni inşaatlarla büyümeye ve gelişmeye devam etmişti. İnşasına devam edilen işlik binası Şubat ayı içinde hizmete açılmıştı. Binanın içerisinde resim-iş, arıcılık, dikiş-nakış atölyeleri, kitaplık, dokuma, teknik resim odaları ve iki dersane vardı. İnşaatçılar binanın bitimiyle uğraşırken marangozlar da iki sınıfın ihtiyacı olan öğrenci masa ve sıralarını, makine ile çalışan marangozluk atölyesinde yapmışlardı. Bu bina enstitüye 46.862 liraya, öğrenci masalarının tanesi de 40 liraya mal olmuştu. Bu arada yeni kütüphane dolap ve sıralarının yapımı devam ettirilmişti. Aynı yıl içerisinde enstitüye 8.932 liraya mal olan 16 hayvanın beslenebileceği yeni bir ahır yapılmıştı. Enstitünün muhtelif binalarının yapımında usta olarak Macar tebaasından Sili Layoş, Gaspar Anyipal ve Gabel Mi-hal gibi yabancılar da çalıştırılmıştı²⁰.

Bina	Yapılış Yılı	Bina	Yapılış Yılı
Okul (Ana Bina)	1939	Atölye (Üç Adet)	1942-1944
Ahır	1940	İşlik	1944
Yatakhane	1941	Santral	1944
Yemekhane (İki Adet)	1941	Değirmen	1944
Çamaşırhane	1941	Kümes	1945
Mutfak	1941	Büyük Yemekhane	1945
Öğretmen Evi (Üç Adet)	1942		

Tablo 1. Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde Yapılan Binalar (1939-1945)

¹⁸ **Tebliğler Dergisi**, Sayı 258, 31 Ocak 1944.

¹⁹ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.19.

²⁰ **BCA**, Sayı: 12563, Dosya: 28-10, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 106.52.20.

Şubat 1945'te enstitüye yeni bir revir binası için Sanatbaşı Namık Ergin eliyle bir plan çizilmişti. Yeni revirde kız-erkek koğuşları, muayene, tecrit ve hemşire odaları, hela gibi bölümler bulunacaktı. Bu sebeple elverişli havalarda, inşaat için toprak temin edilmeye devam edilmişti²¹. 19 Haziran 1945 tarihinde temelleri atılan büyük yemekhane ise Aralık ayına kadar bitirilip, bu ayda çatı yapımı ve çatının ki-remitle örtülmesi işlemi tamamlanmıştı. Yemekhanenin yapımında kullanılan tuğla tamamen enstitü öğrencileri tarafından imal edilmişti²². Bununla birlikte enstitünün pek çok ihtiyacı devlet tarafından karşılanırdı. Mesela enstitünün yıllık ihtiyacı olan ekmek, zeytinyağı, beyaz peynir, patates ve gaz ihaleye çıkarılır, pazarlıkla eksiltme yapılarak en uygun fiyata mal edilirdi²³.

Enstitü'nün Öğrenci Aldığı Bölge ve Bu Bölgeye Etkileri

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün öğrenci aldığı iller Kırklareli, Edirne, Tekirdağ ve İstanbul'un Trakya çevresiydi. Açılışında hazırlık sınıfına köy okullarının üçüncü sınıfını bitirenler, birinci sınıfına ise beş yıllık okulları bitirenler alındı²⁴. Okulun müdürlerinden İhsan Kalabay, enstitünün öğrenci aldığı bölgeyle ilgili şu bilgileri vermektedir: “..Enstitü kesimine giren köylerin adedi 892'dir; bunlardan 708'i okullu, 184'ü okulsuzdur. Köylerin geçim yolları coğrafi durumlarının tayin ettiği dört bölümde toplanabilir. İstirancalar ve Kurudağ silsileleri arasında İstanbul'dan Meriç'e kadar bölgede umumi ziraat; Kurudağ'ın Bozkır'dan ayırdığı sahil boyu Şarköy, Müirefte ve civarı bağcılık, şarapçılık; İstirancalar'ın Karadeniz kıyısında çerçevelediği Demirköy kazasıyla Vize kazasının bir kısım köylerinde odunculuk, kömürcülük; İstirancalar'ın eteklerinde hayvancılık önem kazanır. Bunların yanında pancar ziraati, sebze, meyve ve bos-

²¹ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 2, Nisan 1945, s.345.

²² “Kepirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, Ekim 1945, s.613.

²³ **BCA**, Sayı: 148822, Dosya: 144-277, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 93.116.2; **BCA**, Sayı: 3/8139, Dosya: 4-133, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 117.67.11.

²⁴ Menekşe, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, s.372.

tancılık, sanayi bitkileri, arıcılık, ipek böcekçiliği önemli bir yer alır.” Kalabay’a göre Trakya’ya yerleşen halk mütecanis değildi. Çoğu Yunanistan, Romanya, Bulgaristan’dan gelen göçmenlerden oluşmaktaydı. Bunlar gelirken birçok adet ve gelenekleri de beraberlerinde getirmişlerdi. Köylerde detaylı bir inceleme yapılmamış olmasından bilgiler azdı²⁵. İşte enstitünün öğrenci kaynağı olan bölge ve insanı bu genel özelliklere sahipti.

Kepirtepe Köy Enstitüsü, bulunduğu bölgeyi kalkındırma ve canlandırma yolunda uğraş vermiş ve bu konuda büyük katkılar sağlamıştı. Okulun etrafındaki arazi hiçbir şey yetiştirilemeyecek kadar çoraktı. Bu sebeple okul sadece cahilliğe karşı değil, bu inatçı toprağa karşıda bir mücadele vermişti. Öncelikle bu çorak toprağa dikilen fidanlar Kepirtepe’nin yemyeşil ve verimli bir hal almasını sağlamıştı. Susuz Kepir, “Yeşiltepe”ye dönüşmüştü. Bölgenin kültür ve sosyal hayatının canlandırılmasında da Kepirtepe yine ön ayak olmuştu. Lüleburgaz Halkevi’nde sahnelenen tiyatrolar, törenlerde oynanan halk oyunları ve düzenlenen sportif gösteriler bölge insanının kültürel yaşamını hep olumlu yönde etkilemişti²⁶. 1944 yılı mezunlarından Abbas Bartan’ın şu dörtlüğü enstitünün bölgeye etkilerini açıkça dile getirmektedir:

*Yayından boşalmış ok gibi aktık
Dikenli göğsüne temeller attık
Toz duman içinde kara Kepir’de
Yeşile bürünmüş hayat yarattık²⁷.*

Enstitüsü’nün Eğitim Kadrosu ve Etkinlikleri

Enstitünün eğitim kadrosu 1941 yılında bir müdür, iki müdür yardımcısı, on altı öğretmen, iki memur, bir doktor ve bir daktilocudan oluşuyordu²⁸. Enstitünün ilk müdürü Nejat İdil, ikincisi ise İhsan

²⁵ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Müdür İhsan Kalabay’ın Konuşması”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s.159-160.

²⁶ Kum, a.g.m, Erişim 20 Mart 2009.

²⁷ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.43.

²⁸ **Köy Enstitüleri**, Sayı 1, İstanbul 1941, s.42; Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.30-31.

Kalabay'dı²⁹. Okulun müdürleri ile göreve başlama ve ayrılma tarihleri aşağıda sunulmaktadır³⁰.

Müdürün Adı Soyadı	Göreve Başlama Tarihi	Görevden Ayrılma Tarihi
Nejat İdil	Eylül 1938	4 Kasım 1942
İhsan Kalabay	Kasım 1942	2 Aralık 1947
Halit Ağanoglu	2 Aralık 1947	2 Haziran 1949
İshak Toker	2 Haziran 1949	16 Ekim 1950
Cemil Sirel	23 Ekim 1950	1 Kasım 1952
Cemil Silistreli	1 Kasım 1952	1 Kasım 1956

Tablo 2. Kepirtepe Köy Enstitüsü Müdürleri (1938-1956)

1941 yılında okulun eğitim ve idari kadrosu ise şu şekilde idi:

Adı Soyadı	Görevi	Adı Soyadı	Görevi
Nejat İdil	Müdür	A. Yılmaz Demirbilek	Öğretmen
Mustafa İ.Görkey	Müdür Yardımcısı	Lâtif Yurtçu	Öğretmen
Hüsnü Baykoca	Müdür Yardımcısı- Türkçe	Ahmet Gürsel	Öğretmen- Matematik
Namık Ergin	Öğretmen- Yapıcılık	Sabit Soysal	Öğretmen
Naci İnan	Öğretmen- Marangozluk	Reşat Tekinay	Öğretmen- Tarih
Nazmi Aybar	Öğretmen- Demircilik	Faik Bakır	Öğretmen Türkçe
Salih Aksoy	Öğretmen	Bergüzar Güvenç	Öğretmen- Matematik

²⁹ Ayşe Aktaş, **İvriz Köy Enstitüsü**, Selçuk Üniversitesi Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2006, s.21.

³⁰ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.29.

İrfan Evren	Öğretmen- Marangozluk	Sezai Feray	Doktor
Hidayet Gülen	Öğretmen-Resim İş	Hikmet Özsan	Memur
Naci Birkök	Öğretmen-Tarım	Asaf Akpınar	Memur
Nahide Akalın	Öğretmen- Biçki Dikiş	Ahmet Gökay	Daktilo
Talât Ayhan	Öğretmen- Almanca		

Tablo 3. *Kepirtepe Köy Enstitüsü 1941 Yılı Kadrosu*

Her yıl mezunlardan biri enstitüde öğretmen olarak görevlendirilirdi. Bu esasa uyularak, örneğin 1945 yılında o yıl mezun olanlardan Sevim Onal enstitüye öğretmen tayin edilmişti³¹.

Enstitü’de 1946-1956 yılları arasında yetiştirilmesi planlanan öğretmen ve eğitmen sayıları Tablo 4’te sunulmaktadır³².

Öğretim Yılı	Öğretmen Sayısı	Eğitmen Sayısı
1946-1947	100	20
1947-1948	60	20
1948-1949	60	15
1949-1950	60	15
1950-1951	60	15
1951-1952	50	-
1952-1953	50	-
1953-1954	50	-
1954-1955	50	-
1955-1956	50	-
Toplam	590	85

Tablo 4. *Kepirtepe Köy Enstitüsü’nde 1946-1956 yılları arası yetiştirilmesi planlanan öğretmen ve eğitmen sayısı*

³¹ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, s. 613.

³² Şerif Tekben, **Neden Köy Enstitüleri**, İstanbul Tarihsiz, s.32.

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde fidancılık ve aşı dersleri verilmekteydi. Bunun için öğrenciler Edirne fidanlığına götürülürdü. Böylece öğrenciler Edirne'yi de gezip görme imkânına sahip oluyorlardı. Örneğin 1942 yılında 2.200 fidan dikildi. 800 dekar yer sürülerek 202'sine buğday, 90'nına yulaf ve 40 dekarına da arpa ekildi. Geri kalan arazi ise yazlık ekime bırakıldı. Öğrenciler son sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparlardı ki bu uygulamanın Turgutbey Köyü'nde yapıldığı bilinmektedir³³. Bu şekilde faaliyetlerini sürdüren enstitü 1943 yılında Köy Enstitülerinin kurucusu İsmail Hakkı Tonguç tarafından ziyaret edilmişti. Yine aynı yıl dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü enstitüye bir ziyarette bulunmuşlardı³⁴.

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde ziraat derslerine özellikle önemiyet verildiği anlaşılmaktadır. Bu eğitimle öğrencilere köy yaşantısını kolaylaştıracak bilgiler aktarılırdı. Ağaçlandırma, batakları kurutma, toprakların verimli hale getirilmesi ve yol yapımı gibi beceriler kazandırılmaya çalışılırdı. Ayrıca ziraat dersleri tarım, kümes hayvancılığı ve aracılığı kapsıyordu. Öğrenciler okula tarlalarda çalışarak, tavuk yetiştirerek ve kendi arı kovanlarını yapıp bal üreterek uygulamalı bir eğitime tabi tutuluyorlardı. Ziraat dersleri dışında kültür dersleri (Türkçe, Matematik, Coğrafya, Tarih vs) ve yabancı dil eğitimi de veriliyordu. Bunlarla birlikte ikinci sınıftan itibaren erkek öğrencilere yapıcılık, marangozluk ve demircilik; kız öğrencilere ise dikiş, biçki, el örgüsü sanatlarından biri öğretiliyordu. Hatta aşı ve pansuman yapma gibi ilkyardım eğitimine kadar dersler teşmil edilmişti³⁵.

1944 yılı Mart ve Nisan aylarında enstitüde yapılan faaliyetler şunlardır:

– Mart başından itibaren enstitü elektrik ışığına kavuştu. Bu sayede artezyenden fışkıran İdil Suyu 20 tonluk biriktirme havuzuna doldurularak enstitünün gereken yerlerine kolaylıkla ulaştırıldı.

³³ Başaran, a.g.m, s.317-318.

³⁴ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.94-98.

³⁵ "Kepirtepe Köy Enstitüsü", **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, s.310-311.

– Mart ayı soğuk ve yağmurlu geçtiğinden soğan ekimi işleri bu ayın ancak son günlerinde tamamlanabildi.

– Mart ayında son sınıflar Lüleburgaz ve Babaeski köylerinde birer aylık ders tatbikatlarına devam ettiler. 5/B tatbikatını bitirip geldi, yerine 5/C gönderildi. Bu vesile ile her iki sınıf da Burgaz ve Babaeski’de birer müsamere verdiler.

– 23 Nisan günü, enstitüde canlı bir gün olarak yaşandı. Bu günün anısına tören yapıldı. Aynı günde kooperatifin hazırladığı hediyeli piyango çekilişi yapıldı. Günün diğer yarısı çeşitli oyun ve spor hareketlerine sahne oldu.

– Lüleburgaz’ın Büyükkarıştıran Köyü’nde tesis edilmekte olan ormanlık alana fidan dikimine enstitüden 30 öğrenci iştirak etti.

– Enstitünün dördüncü ve beşinci sınıfları “Türkçe Geceleri” tertip ettiler. Öğretmenlerin de katıldıkları bu toplantılarda bu ay Ziya Gökalp ve Faruk Nafiz geceleri yaşatıldı. Bu iki fikir ve sanat adamının düşünceleri üzerinde durularak eserlerinden örnekler okundu³⁶.

1945 yılı Ocak ve Şubat ayları faaliyetleri:

– İnşasına devam edilen işlik binası Şubat ayı içinde hizmete açıldı.
– Enstitüye 8.932 liraya mal olan 16 hayvanlık yeni bir ahır yapıldı.
– Enstitüye yapılacak yeni revir için Namık Ergin tarafından plan hazırlandı.

– Enstitü demircilik atölyesinde Şubat ayı içinde ilk arabanın yapımı tamamlandı. Ayrıca üç arabalık daha malzeme alınarak bunların da yapımına başlandı³⁷.

1945 yılı Nisan ayında enstitü de şu faaliyetler yapılmıştır:

- Enstitü binasının önüne Halim Baba ismini taşıyacak, öğrencilerin dinlenmesi için yeni bir park yapımına başlandı.

³⁶ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Çalışmaları ve Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s.168.

³⁷ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 2, s.345.

– Bahçeye dikilmek üzere 3 bin adet çeşitli çiçek kamyonla İstanbul'dan getirildi.

– Geçen yıldan eksik kalan yemekhane binasının alt kısmının betonu ve kalın sıvası tamamlandı.

– 3. Sınıfın hazırladığı Faruk Nafiz Çamlıbel'in Kahraman adlı piyesi Lüleburgaz Halkevi'nde, Türkçe Taciri adlı piyesi enstitüde oynandı.

– Enstitünün Ziraat Baş İyitanır'ın “Ev Bahçelerinde Sebzeçilik” adlı eseri yayınlandı³⁸.

1945 yılı Aralık ayı faaliyetleri:

– Havalarda çok soğuk gitmesine rağmen, 476 dekarlık yer sürüldü. Buralara yulaf, arpa, buğday ayrıca 200 kilogram bakla, 75 kilogram mercimek, 100 kilogram soğan ve 100 kilogram sarımsak ekildi.

– 160'ı çam olmak üzere 500 çeşit orman ağacı satın alınarak uygun yerlere dikildi.

– Haziran 1945'te temelleri atılan büyük yemekhanenin çatısı ve çatısının kiremitle örtülmesi bitirildi.

– Yeni yemekhane ile beraber bitmiş bulunan mutfak ve bulaşıkhanenin iç tesislerinin planlanması, enstitü öğretmenleri ve öğrencileri arasında müsabakaya konuldu ve derece alan dört proje sahibine hediyeler verildi³⁹.

Milli Eğitim Bakanlığı, 4 Kasım 1945'te enstitülerde işlerin öğretmen ve öğrencilerin bir araya gelmeleriyle yürütülmesi emrini vermişti. Bu itibarla bu tarihten itibaren Keçiçe Köy Enstitüsü'nde 15 günde bir, bütün öğretmen ve öğrencilerin katıldığı toplantılar yapılmıştı. Gece ders saatinde yapılan toplantılara iki ders saati ayrılırdı. Toplantı başkanlığı “öğrenci başkanı”na bırakılırdı. Bu toplantılarda öğretmenler, öğrenciler gibi yalnız bir oya ve söz hakkına sahipti. Alınan kararlar ise en kısa zamanda uygulamaya konulurdu.

³⁸ “Keçiçe Köy Enstitüsü Nisan Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 5-6, Ankara 1946, s.186.

³⁹ “Keçiçe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, s.613.

Bu sayede enstitü kendi kendini yönetmenin uygulamalı olarak yaşadığı bir alana dönüşmüştü⁴⁰.

Enstitünün bir başka eğitim faaliyeti öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmasıydı. Kepirtepe Köy Enstitüsü öğrencileri okulun 3.500 kitaptan oluşan bir kütüphaneye sahip olması dolayısıyla bu konuda sıkıntı çekmemişlerdi. Keza her gün bu kütüphane kitap okumak isteyen öğrencilerle dolup taşmaktaydı⁴¹. Ayrıca Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde yilsonlarında “Kepirden Köylere” isimli bir dergi çıkartılırdı⁴². Böylece öğrencilerin bir yıllık çalışmalarını ve kültürel birikimlerini ifade etmelerine olanak sağlanmış olurdu.

Köylerdeki mezunların çalışmalarını yakından incelemek amacıyla, öğretmenler tarafından köy gezilerine çıkılırdı⁴³. 1945 yılında yeni öğretmenlerin çalışmalarını teftiş üzere Çorlu ve Saray köylerine Ziraatbaşı Hikmet Özmen, Uzunköprü ve Meriç köylerine Öğretmen Seyfi Çaçur, Tekirdağ merkez köylerine Seyfettin Gökmen, Vize köylerine Besim İyitanır, Keşan ve İpsala köylerine Selçuk Korol, Edirne merkez köylerine Müdür Yardımcısı Ahmet Mürsel gitmişti. Köy gezilerinden dönen öğretmenler, beşinci sınıf öğrencilerine birer konuşma yaparak, bu konuşmalarda daha önce mezun olmuş enstitülülerin, köylerinde yaptıkları faaliyetleri anlatırlar; başarıları, noksanları ve karşılaştıkları zorluklar üzerinde dururlardı. Bu konuşmalar yeni mezun olacak öğrenciler için verimli ve faydalı bilgiler içerirdi⁴⁴. Ayrıca enstitüdeki her öğrenci eğitiminin ilk yıllarından başlayarak tatil zamanlarında köye gittiğinde bir “köy dosyası” hazırlamaya başlar, böylece okulu bitirdiğinde elinde çalışacağı köyün tüm sorunlarını kapsayan bir rapor hazır olurdu⁴⁵.

⁴⁰ Kemal Üstün, “Kepirtepe Köy Enstitüsünde Öğrenci ve Öğretmen Toplantıları”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı V-VI, Ocak Ankara 1946, s.183-185.

⁴¹ “Kepirtepe Köy Enstitüsü”, **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, s.315.

⁴² Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.68.

⁴³ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, s.613.

⁴⁴ “Kepirtepe Köy Enstitüsü Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 2, s.345.

⁴⁵ “Kepirtepe Köy Enstitüsü”, **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, s.315.

Okul ve sınıf geceleri de düzenlenirdi. Buralarda şarkı ve türküler söylenir, milli oyunlar oynanır, kısacası kişisel yetenekler sergilenirdi. İsmail Hakkı Tonguç'un enstitüyü ziyaret ettiği 1943 yılında bir eğlence tertip edilmiş; burada tiyatro, ortaoyunu, güldürü, koro, şiir ve milli oyunlar gibi çeşitli gösteriler yapılmıştı. Kültürel etkinliklerin en yoğun olduğu 1949 yılında ise resim kolu tarafından gerekli dekor ve makyaj yapılarak "Paydos" isimli bir eser sahnelenmişti. Keza enstitüde her öğrenci en az bir müzik aleti çalmayı öğreniyordu. Okulda mandolin, saz, keman ve bağlama gurupları oluşturulmuş olup, Aşık Veysel zaman zaman burada ders vermişti⁴⁶.

Enstitü'nün Öğrenci Sayısı ve Mezunları

Kezirtepe Köy Enstitüsü ilk açıldığında 82 öğrenci ile yola çıkmıştı. Daha sonra öğrenci sayısı 150'ye ulaştı⁴⁷. Bu sayı yıldan yıla giderek arttı. 1941'de 370 olan öğrenci sayısı⁴⁸ 1944 yılında 850'yi bulmuştu. Bunların %22 oranıyla 187'si kız öğrenciden meydana geliyordu⁴⁹. 1943-1944 eğitim öğretim yılında 14 kız, 22 erkek öğrenci mezun olmuş, onların yerine bir sonraki yıl hazırlık ve birinci sınıflara 15'i kız olmak üzere 115 öğrenci alınmıştı⁵⁰.

Kezirtepe Köy Enstitüsü, 1954 yılına kadar 11 dönemlik eğitim öğretim süresinde toplam 825 mezun vermişti. 1942-1943 öğretim yılında verilen 29 kişilik ilk mezunlardan, 16'sı enstitülere öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'ne, 13'ü ise köylere öğretmen olarak gitmişti. Diğer eğitim öğretim yıllarının mezun sayıları şöyledir: 1943-1944'te 182, 1944-1945'te 36, 1946-1947'de 64, 1947-1948'de 62, 1948-1949'da 109, 1949-1950'de 114, 1950-1951'de 51, 1951-1952'de 62, 1952-1953'de 55, 1953-1954'de 61 mezun. Buna göre enstitü en fazla mezunu 1943-

⁴⁶ Aynı makale, s.312, 314.

⁴⁷ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kezirtepe 1940-2000**, s.18.

⁴⁸ **Köy Enstitüleri**, Sayı 1, İstanbul 1941, s.42.

⁴⁹ Yalçın Kaya, **Bozkırdan Doğan Uygurluk Köy Enstitüleri Antigone'den Mızraklı İlmihale**, c.II, İstanbul 2001, s.72.

⁵⁰ "Kezirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri", **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, s.613.

1944 öğretim yılında vermişti⁵¹. 1942 yılında II. Dünya Savaşı nedeniyle geçici bir süre için Ankara'nın Hasanoğlan Köyü'ne taşındığından öğrenci kaydı yapılmayan enstitü 1945-1946 öğretim yılında mezun vermemiştir⁵².

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nden mezun olan öğrencilerden sınavla Hasanoğlan'da açılan Yüksek Köy Enstitüsü'ne öğrenci gönderildi. 1944 yılında yapılan sınavı İbrahim Öznal, Salim Alataş ve Doğan Güney kazanmıştı⁵³. Böylece Yüksek Köy Enstitüsü'nde eğitimleri devam etmişti. Bir yıl sonraki sınavı ise Melâhat Erkan, Recep Türköz ve Hüseyin Yalçın kazanmıştı⁵⁴.

Enstitüsü'nün Kapatılması ve Günümüze Etkileri

1952 yılında Köy Enstitüleri altı yıla çıkarılarak programları öğretmen okullarına dönüştürülünce, Kepirtepe'de bundan nasibini almıştı. 4 Şubat 1954 tarihinde ise 6234 sayılı yasayla Köy Enstitülerinin ismi Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiş ve Köy Enstitüleri fiilen kapatılmıştı. Ancak aynı zamanda bu kanunla Türkiye'de Öğretmen Okulu ve Köy Enstitüsü mezunu olarak iki ayrı öğretmen sınıfı anlayışı ortadan kalkmıştı. Aynı haklara sahip tek bir öğretmen zümresi meydana getirilmişti⁵⁵. Bu yıldan sonra 1975 yılına kadar okul Kepirtepe Öğretmen Okulu, 1996 yılına kadar Kepirtepe Öğretmen Lisesi, 1996'dan sonra ise Kepirtepe Anadolu Öğretmen Lisesi olarak milli eğitime katkıda bulunmaya devam etmişti⁵⁶.

Bugün enstitünün olduğu yerde Kepirtepe Anadolu Öğretmen Lisesi vardır. Enstitüsü'nün günümüze etkileri oradan mezun olmuş olan öğrencilerin, öğretmen olarak yetiştirdikleri nesillerdir. Enstitü-

⁵¹ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.20, s.178-189.

⁵² Menekşe, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, s.373-374.

⁵³ "Yüksek Köy Enstitüsüne Alınan Öğrenciler", **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s. 176.

⁵⁴ "Kepirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri", **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, s.613.

⁵⁵ **BCA**, Dosya: E17, Fon Kodu: 30.10.0, Yer No: 90.567.6, 22; **BCA**, Dosya: E17, Fon Kodu: 30.10.0, Yer No: 90.567.13, 22.

⁵⁶ Menekşe, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, s.372.

lüler sadece öğretmenlikle yetinmemiş, birçoğu yazar, şair, araştırmacı, gazeteci, milletvekili, öğretim üyesi, eğitim bilimci olarak bugüne kadar köy enstitülük ruhunu bu alanlara yansıtmışlardır. Kepirtepe Köy Enstitüsü mezunlarından bazıları ve faaliyet alanları şöyledir: Mehmet Başaran (Yazar), Refet Topuz (Araştırmacı-Gazeteci), Mustafa Ozan (Şair-Ressam), Nazif Karaçam (Yazar), Recep Bulut (Eğitimci-Yazar), Ahmet Uysal (Yazar), Hasan Arabacı (Yazar), İlyas Özcan (Şair), Muammer Akça (Şair) ve Feyzullah Aktan (Gazeteci-Önder gazetesinin sahibi)⁵⁷.

Bunlardan öğretmenlik ve yazarlığı uzun yıllar sürdüren Mehmet Başaran'ın 1953-1991 yılları arasında 14 kitabı yayınlanmıştı. Kendisi Köy Edebiyatı hareketinin şiirde önde gelen temsilcilerinden biri olmuştu. Kısıtlı imkanlarıyla Almanca öğrenen Başaran, Heinrich Heine'nin şiirlerini Türkçe'ye çevirmişti. *Dadal'ın Sarhoşluğu*, *Cümlelerin Yarı*, *Urumeli Havası*, *Azap Ali'nin Dileği* ve *Halı* isimli şiirleri meşhurdur. Ayrıca *Ahlat Ağacı* isimli şiir kitabı yayımlandığı 1953 yılında, yılın en iyi şiir kitabı seçilmişti⁵⁸. Kepirtepe Köy Enstitüsü'nden 1943 yılında mezun olan Başaran'ın diğer eserleri şunlardır: *Nisan Haritası* (1960), *Aç Harmanı* (1962), *Zeytin Ülkesi* (1964), *Sürgünler* (1970), *Mehmetçik Mehmet* (1978), *Elif Diye Bir Türkü* (1976), *Çarığımı Yitirdiğim Tarla* (1955), *Tonguç Yolu* (1974), *Giz Kona Suskunluk* (1991), *Sabahattin Eyüboğlu ve Köy Enstitüleri* (1990), *Gök Ekin* (1975), *Meşe Seli* (1982), *Sis Dağının Başında Borana Bak Borana* (1990)⁵⁹. 1944 yılında mezun olan Rafet Topuz'un ise çeşitli dergilerde ve mahalli gazetelerde yazı ve şiirleri yayınlanmıştı. Onun *Milos Anıları* ve *Çanak Ali* isimli iki kitabı bulunmaktadır⁶⁰.

⁵⁷ Kum, a.g.m, Erişim 20 Mart 2009; "Kepirtepe Köy Enstitüsü", **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, s.312.

⁵⁸ Kaya, a.g.e, c.II, s.155.

⁵⁹ Can Yücel Eronat, **Köy Enstitüleri Dünyasından Hasan Âli Yücel'e Mektuplar**, İstanbul 2007, s.108-109; Kaya, a.g.e, c.II, s.155-156; Başaran'ın eserlerinin tam listesi için bkz: Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.72.

⁶⁰ Menekşe, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, s.94.

Sonuç

Kepirtepe Köy Enstitüsü, 1937 yılında bir eğitim kursu olarak başladığı aydınlanma yolculuğuna 1954 yılına kadar devam etmişti. Kepirtepe de enstitü ile doğru orantılı olarak büyümüş ve gelişmişti. Diğer Köy Enstitülerinde olduğu üzere buranın da kurulduğu bölgeyi pozitif yönde geliştirme durumu söz konusu olmuştu. Bu yönüyle okul nasıl yeni binalarla, yeni eğitim kadrosuyla ve öğrencilerle zenginleşmişse, bölge halkı da sosyal, kültürel ve ekonomik yönden okulla birlikte kalkınmıştı. Nitekim Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün bölge köy ve köylüsü üzerinde şu müspet etkileri görülmüştü: İlk olarak köylünün daha üretken olmasını sağlamıştı. Bilgi ve beceri ile donattığı köylünün kendine olan güvenini yükseltmişti. Siyasal ve toplumsal haklarını korumada onları bilgi sahibi yapmıştı. Her şeyden önemlisi bu köy enstitüsü diğerleri gibi kültürel değişimi hızlandırmıştı. Bütün bunları yaparken disiplinli bir yaşam ve teori-den pratiğe doğru, yani uygulamalı, hayata hazırlayıcı bir eğitim anlayışı benimsemişti. Bu sebeple de çağının koşulları içerisinde başarılı olmuştu.

Kepirtepe Köy Enstitüsü yetiştirdiği eğitim ordusuyla sadece bölgeye değil, ülkenin dört bir yanına faydalı olmuştu. Sekiz yüzden fazla mezun vermişti. Bu mezunlar ülkeye eğitim, siyaset, sanat ve edebiyat gibi farklı alanlarda hizmet vermişlerdi. Bu sebeple Kepirtepe örneğinde Köy Enstitüleri yeni araştırmalara konu olmalı ve bugünkü eğitim sistemimiz içerisinde yeniden değerlendirilmelidir. Doğrudan pratiğe yönelik olan bu okulların eğitim anlayışı günümüz teknolojisi ile birleştirildiğinde çok faydalı sonuçların ortaya çıkacağı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu kurumlar Türk Milleti'nin eğitim ve sanattan anladığını kanıtlayan en açık örneklerden sadece biridir.

Ekler

Ek 1: Keşirtepe Köy Enstitüsü Diploma Örneği⁶¹

	Köy Enstitüsü Diploması	
	NO 315	
Adı, Soyadı, Numarası:	Sami Uzun 325	
Babasının adı:	Osman	
Doğduğu yer ve yıl:	Zeki Cuma 1930	
Enstitüye girdiği tarih:	8 - III - 1943	
Öğrencinin sanatı:	[REDACTED]	
Mecburî hizmet müddeti:	20 yıl	
Diploma derecesi:	Orta	

--- Keşirtepe Köy Enstitüsü --- Öğretmen ---
kolunu 1943 yılında bitiren yukarıda
künyesi yazılı öğrenci bu diplomayı
almağa hak kazanmıştır. 1. Ekim 1948

--- Milli Eğitim --- Enstitü Müdürü Eğitim Baş
Bakanı R. --- Halide Ağanoğlu Necati Erinc

[Signatures and Stamp]

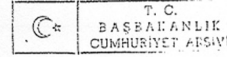
⁶¹ "Keşirtepe Köy Enstitüsü", Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması, s.300.

Ek 2: Keşirtepe Köy Enstitüsüne Aşçı Tayini (1941)⁶²

T. C.
BAŞVEKALET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Karar sayısı
2
15619

Kararname

Ücretleri 1940 mali yılı Maarif Vekillliği bütgesinin 661 inci faslının 3 üncü maddesine konulan tahsisattan verilmek üzere çalıştırılmakta olan Kırklareli Keşirtepe Köy Enstitüsünün aşçısı ile Kastamonu Gökçay Köy Enstitüsünün elektrik makinistisine ait ilişik kadronun 1/6/1940 tarihinden muteber olmak üzere tasdiki; Maarif Vekillığının 4/3/1941 tarih ve 2629 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Laliye Vekillığının 9/4/1941 tarih ve IIII7/8/1384 sayılı mütaleenamesi üzerine, 3803 sayılı kanunun muvakkat maddesinin C fıkrasına tevfikeyen İcra Vekilleri Heyetince 17 Nisan 1941 tarihinde kabul olunmuştur.

REİSİCÜMLUR

İsmail İsmail

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V. Ha. V.
S. F. Kaya *Alihan* *S. Akın* *Şeyh Özbek* *S. S. S.*

Ma. V. Mf. V. Na. V. İ. V. S. İ. M. V.
A. A. A. *Güzel* *A. F. Çelebi* *Ş. Ş. Ş.* *D. H. A.*

G. İ. V. Zr. V. Mü. V. Tı. V.
S. P. Karasın *M. M. M.* *C. K. Y. Y. Y.* *Ö. Ö. Ö.*

000 00 01 02 94 32 14

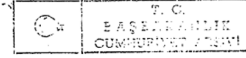
⁶² BCA, Sayı: 156192, Dosya: 143-285, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 94.32.14.

**Ek 3: Kezirtepe Köy Enstitüsüne Pazarlıkla Yiyecek Alınması
(1940)⁶³**

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

14882

Kararname

Lüleburgaz - Kezirtepe köy enstitüsünün yıllık ihtiyacı olan ekmek, zeytinyağı, beyaz peynir, patates ve gaz için yapılan eksiltmeye isteklisi çıkmadığı ve bir ay için ^{de} pazarlıkla da inalesi yapılamadığı anlaşıldığından bahsi geçen ihtiyacın 2490 sayılı kanunun 46 ıncı maddesinin (R) fıkrasına tevfikân pazarlıkla temini; Maarif Vekilliğinin II/II/1940 tafin ve I3I27 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekilliğinin 4/IE/1940 tarih ve II2233/5622 sayılı mütaleanesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 17.KAN.EV.1940 tarihinde kabul olunmuştur.

REİSİCUMHUR

İsmet İnönü

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V. Ha. V.
D. R. Akaydın Fethi Özya S. Akın, Feyzi Akın, S. Sarıoğlu

Ma. V. Mf. V. Na. V. İ. V. S. İ. M. V.
A. Akın, F. Akın, A. F. Celisoy, S. Akın, Dr. H. A. Akın

G. I. V. Zr. V. Mü. V. Ti. V.
S. Karadayı, M. Akın, C. K. Yılmaz, 100. Ökmen

93 116 2

⁶³ BCA, Sayı: 148822, Dosya: 144-277, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 93.116.2.

Ek 4: Keşirtepe Köy Enstitüsü Resimleri

Resim 1: Keşirtepeliler Hasanoğlan Köy Enstitüsü inşasında (1942)⁶⁴.

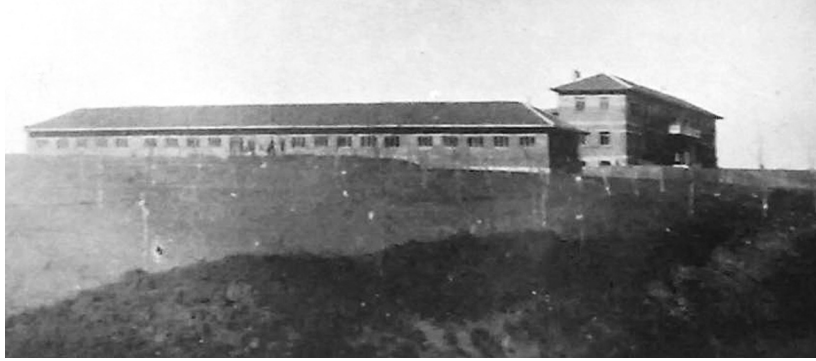
Resim 2: Keşirtepe Köy Enstitüsü yatakhane inşaatı (1943)⁶⁵.

⁶⁴ Güneri, **a.g.e.**, s.49.

⁶⁵ Mehmet Özel, **Köy Enstitüleri**, Ankara 1997, s.104.

Resim 3: Kepirtepe Köy Enstitüsü binaları (1940'lar)⁶⁶.

Resim 4: Kepirtepe Köy Enstitüsü kız öğrencileri ziraat dersinde (1940'lar)⁶⁷.

⁶⁶ Köy Enstitüleri, Sayı 1, İstanbul 1941, s.21.

⁶⁷ Köy Enstitüleri, Sayı 1, İstanbul 1941, s.37.

Resim 5: Keşirtepe Köy Enstitüsü kız öğrencileri 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda Bedir Köyü'nde köylülerle şarkı söylerken (1940'lar)⁶⁸.

Resim 6: Keşirtepe Köy Enstitüsü'nde toprakta çalışan öğrenciler (1940'lar)⁶⁹.

⁶⁸ Özel, a.g.e, s.81.

⁶⁹ Özel, a.g.e, s.166.

KAYNAKÇA

- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)**, Sayı: 148822, Dosya: 144-277, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 93.116.2, 17 Aralık 1940.
- BCA**, Dosya: E17, Fon Kodu: 30.10.0, Yer No: 90.567.6, 22 Mart 1954.
- Tebliğler Dergisi*, Sayı 258, 31 Ocak 1944.
- BCA**, Dosya: E17, Fon Kodu: 30.10.0, Yer No: 90.567.13, 22 Aralık 1954.
- BCA**, Sayı: 12563, Dosya: 28-10, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 106.52.20, 21 Temmuz 1944.
- BCA**, Sayı: 3/8139, Dosya: 4-133, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 117.67.11, 28 Ekim 1948.
- BCA**, Sayı: 3/12330, Dosya: 4-192, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 124.97.3, 12 Ocak 1951.
- BCA**, Sayı: 156192, Dosya: 143-285, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No: 94.32.14, 17 Nisan 1941.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü”, **Liseli Gençlerin Gözüyle Cumhuriyetimiz Yerel Tarih Yarışması**, İstanbul 1999, s.299-318.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü Aralık Ayı Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 4, Ekim 1945, s.613.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü Çalışmaları ve Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s.168, 170.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 2, Ankara 1945, s.345.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü Müdür İhsan Kalabay’ın Konuşması”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s.159-160.
- “Kepirtepe Köy Enstitüsü Nisan Haberleri”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 5-6, Ocak Ankara 1946, s.186.
- “Yüksek Köy Enstitüsüne Alınan Öğrenciler”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı 1, Ankara 1945, s. 176-177.
- Aktaş Ayşe, **İvriz Köy Enstitüsü**, Selçuk Üniversitesi Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2006.
- Altunya Niyazi, **Köy Enstitüsü Sisteminin Düşünsel Temelleri**, Ankara 2000.

- Başaran Mehmet, “Geçmişe Kısa Bir Yolculuk”, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, (Haz: Nedim Menekşe), İzmir 2005.
- Eronat Can Yücel, **Köy Enstitüleri Dünyasından Hasan Âli Yücel’e Mektuplar**, İstanbul 2007.
- Gedikoğlu Şevket, **Evreleri, Getirdikleri ve Yankılarıyla Köy Enstitüleri**, Ankara 1971.
- Güneri Mustafa, **Hasanoğlan Köy Enstitüsü Kurulurken (1941-1951)**, İstanbul 2004.
- Kaya Yalçın, **Bozkırdan Doğan Uygarlık Köy Enstitüleri Antigo-ne’den Mızraklı İlmihale**, I-II, İstanbul 2001.
- Köy Enstitüleri**, Sayı 1, İstanbul 1941, s.42.
- Kum Bayram, “Köy Enstitüleri ve Kepirtepe Köy Enstitüsü”, [http://site.mynet.com/ kepirtepeliler/kepirliyim/id7.htm](http://site.mynet.com/kepirtepeliler/kepirliyim/id7.htm), Erişim 20 Mart 2009.
-, **Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe 1940-2000**, Lüleburgaz 2001.
- Menekşe Nedim, **Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği**, İzmir 2005.
- Özel Mehmet, **Köy Enstitüleri**, Ankara 1997.
- Tekben Şerif, **Neden Köy Enstitüleri**, İstanbul Tarihsiz.
- Üstün Kemal, “Kepirtepe Köy Enstitüsünde Öğrenci ve Öğretmen Toplantıları”, **Köy Enstitüleri Dergisi**, c.I, Sayı V-VI, Ankara 1946, s.183-185.

